

Schweiziska hopprätvingar karterade

Thorens, P. & Nadig, A. 1997. *Atlas de distribution des Orthopteres de Suisse. Sauterelles, Grillons, Criquets (Orthoptera), Mante religieuse (Mantodea)*. Documenta Faunistica Helvetiae 16. ISBN 2-88414-010-7. Centre suisse de cartographie de la fauna, Neuchatel. Häftad, 236 sidor. Pris 30 CHF.

Schweizarna har genom serien Documenta Faunistica Helvetiae visat att de tar faunistiken på allvar. Denna serie har bland insekterna tidigare behandlat trollsländor, harkrankar, lusflugor, jordlöpare och några olika fjärilsgrupper; och nu har turen kommit till hopprätvingarna, inklusive deras enda bönsyrseart.

Det första man slås av är den höga täckningsgraden på utbredningskartorna. Visserligen är ytan mindre än en tiondel av Sveriges, men i alla fall. Författarna anger 138 ortopterologer från hela Schweiz som medarbetare. Det är ett imponerande antal, vilket man uppnått bl.a. genom att distribuera förtryckta blanketter och ordna träffar och exkursioner.

Utbredningskartorna visar förekomst i rutor av storleken 5 x 5 kilometer. För varje art anges det totala antalet fynd, liksom det totala antalet rutor den hittats i. Även %-andelen rutor med förekomst anges. Från dessa siffror kan det totala rutantalet beräknas till ca 5000. Hur det kan finnas så många rutor är för mig en gåta då landets yta uppgår till 41 284 km², vilket endast räcker till ca 1600 rutor av denna storlek. Som tidsmässig skiljelinje på kartorna har man valt 1970, och äldre resp. yngre fynd redovisas med olika symboler.

För varje art redovisas vidare både fenologi och fyndens höjdfördelning i form av små histo-

gram, och även sammanfattat i text. Artens habitattal beskrivs relativt detaljerat och även dess hotstatus finns med. Hela 67 av arterna uppges som rödlistade. Noteras kan att man anger hotkategori förutom för Schweiz, även för norra resp. södra halvan av landet. En praxis som borde övervägas även för vårt eget långsträckt land.

Fynd från olika källor har samlats i en databas, vilken uppges innehålla över 66 000 poster. Varje post omfattar ett fynd av en art på en viss lokal vid en viss tidpunkt. Även uppgifter om altitud och aktuell biotop finns med.

Systematik och nomenklatur följer i huvudsak Harz' monografier. Den schweiziska faunan rymmer 108 fasta plus 16 införda eller förväntade arter. Det kan tyckas mycket för oss nordbor, och beror delvis på att delar av den artrika medelhavsfaunan når landets sydligaste del. Italien har t.ex. långt över 300 arter av hopprätvingar. Fördelningen mellan gräshoppornas, vårtbitarnas och syrsornas artantal är ca 6:4:1. Huvuddelen av arterna har relativt få förekomster. Klart vanligast är *Chorthippus parallelus* med 7374 fynd fördelade på 2433 rutor.

Schweiz är som bekant ett flerspråkigt land. Den inledande texten ges på både franska och tyska, medan texten till kartorna ges endast på franska. Till hjälp finns en gloslista som även omfattar italienska. Trots begränsade kunskaper i franska hade jag inga problem att tillgodogöra mig innehållet.

Ur faunistisk synpunkt är behandlingen av de schweiziska hopprätvingarna föredömlig. Som grädde på moset bör nämnas de mycket fina habitusteckningarna av Armin Coray.

Anders N. Nilsson